

Elevens navn:	Sofie Munk Gauger	Klasse:	3b 26
---------------	-------------------	---------	-------

	Fag:	Lærer:	
Studieretningsfag på A-niveau	TY	OA	
Fag på mindst B-niveau	DA	BA	

Område og faglig problemstilling (Udfyldes af eksaminator).

Racehygiejne i Danmark og i Tyskland

Opgaveformulering (Udfyldes af eksaminator)

Der ønskes en definition af begrebet eugenik. Der ønskes en sammenstilling af argumenterne for eugenik i Hitlers "Mein Kampf" (1925-26) kapitel 11 "Folk und Rasse" og i K.K. Steinckes "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" (1920). Der ønskes en analyse af Thit Jensens behandling af temaet i skuespillet "Storken" (1929). Der ønskes en kort diskussion af interessen for emnet eugenik i mellemkrigstiden.

Det forventes, at opgaven har et omfang svarende til 15-20 normalsider.
(Indholdsfortegnelse, noter, litteraturliste, grafer, illustrationer etc. medregnes ikke i sidetallet).

Vejleders underskrift:

Vejleders underskrift:

Jeg bekræfter herved med min underskrift, at opgavebesvarelsen er udarbejdet af mig. Jeg har ikke anvendt tidligere bedømt arbejde uden henvisning hertil, og opgavebesvarelsen er udfærdiget uden anvendelse af uretmæssig hjælp og uden brug af hjælpemidler, der ikke har været tilladt under prøven.

Elevens underskrift:

Opgaven udleveres d. 6/12 2012 kl. 14.00

Opgaven afleveres d. 20/12 2012 kl. 14.00 i 4 eksemplarer i adm. 2

- Husk dette ark som forside i alle 4 eksemplarer.

Abstract

This paper investigates race hygiene in Denmark and Germany. The comparison between Danish and German race hygiene is based on a comparative analysis of K.K. Steincke's "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" and chapter 11 "Folk und Rasse" in Hitler's "Mein Kampf". The focus is on their argumentation for race hygiene. Hitler and Steincke mention some of the same topics, for example reproduction and social services, and more of their contentions and evidences are the same. However, they appeal differently to their readers: Hitler appeals mainly to the feelings and Steincke to the logical sense. Furthermore the play "Storken" by Thit Jensen is analyzed. "Storken" shows a positive attitude to race hygiene too. The three texts were written in the period between the two World Wars, and at that time there was a special interest in race hygiene. Especially many German people were searching for reasons for the hard times they had been through. Books like "Mein Kampf" tried to answer this question by pointing out the lack of race hygiene as a big part of the explanation. Thus, this paper shows different argumentations for race hygiene in the Danish and German literature.

Indholdsfortegnelse

• Indledning	side 3
• Redegørelse	side 4
Baggrunden for eugenik.....	side 4
Racehygiejne og arvehygiejne.....	side 5
Racehygiejnisk lovgivning.....	side 5
• Analyse	side 6
<u>"Folk und Rasse" og "Fremtidens Forsørgelsesvæsen"</u>	side 6
Samfundet og individet.....	side 7
Sterilisation.....	side 8
Socialhjælp.....	side 9
Sproglige virkemidler.....	side 10
Appelformer og modtagere.....	side 12
<u>Storken</u>	side 13
Racehygiejnens skurk.....	side 13
Stykkets komposition.....	side 14
Slægtens betydning.....	side 15
Racehygiejnens helt.....	side 16
• Diskussion	side 18
Eugenik i mellemkrigstiden.....	side 18
• Konklusion	side 20
• Litteraturliste	side 21

Indledning

Begrebet racehygiejne forbinder de fleste nok med nazisternes forfærdelige udryddelsesprojekt under 2. verdenskrig. Dette er dog kun en del af sandheden. Racehygiejne, også kaldet eugenik, var et verdensomspændende projekt blandt forskere og stater, som også fandt sted i Danmark. Derfor syntes jeg, det kunne være interessant at undersøge, hvilke ligheder og forskelle der var mellem dansk og tysk racehygiejne, hovedsageligt i mellemkrigstiden. Mit mål er at nå frem til et mere nuanceret billede af racehygiejnen og den argumentation, der ligger bag den.

Jeg vil starte med at redegøre for begrebet eugenik, da det er et bredt begreb med mange aspekter.

Derefter vil jeg gå til selve sammenligningen mellem den danske og tyske racehygiejne med udgangspunkt i K. K. Steinckes "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" fra 1920 og kapitel 11 "Folk und Rasse" i Adolf Hitlers "Mein Kampf" fra 1925. Jeg vil især fokusere på forskelle og ligheder i deres argumentation for racehygiejne og deres hensigter med teksterne. At analysere et værk som "Mein Kampf", hvis idéer førte til et decideret udryddelsesprojekt, har været meget specielt. Det har nødvendiggjort, at jeg har måttet lægge min egen holdning og forforståelse på hylden for at kunne lave en analyse, der ikke er farvet af min egen uenighed. Det har været vigtigt netop at fokusere på selve argumentationen og hensigten og ikke dets "rigtighed".

Efterfølgende vil jeg også analysere et skønlitterært værk. Jeg har valgt at se på Thit Jensens behandling af temaet i dramaet "Storken" fra 1929 med det formål at nå frem til hvilken holdning til racehygiejne, der ligger i stykket.

Både "Fremtidens Forsørgelsesvæsen", "Mein Kampf" og "Storken" er fra mellemkrigstiden, og dette lægger op til spørgsmålet, om der mon var en særlig interesse for racehygiejnen i denne periode. Dette vil jeg til slut diskutere med inddragelse af "Folk und Rasse" og "Fremtidens Forsørgelsesvæsen".

Redegørelse

Baggrunden for eugenikken

Eugenikken blev første gang introduceret af den engelske forsker Sir Francis Galton i 1883. Galton betegnede eugenikken som *"the study of agencies under social control which may improve or impair the racial qualities of future generations."*¹ Galton var Charles Darwins halvfætter. Dette er værd at bemærke, da eugenikken hænger sammen med socialdarwinismens teori om, at alle arter, inklusiv menneskeheden, udvikles gennem artsfællernes evige eksistenskamp, hvor de stærke vil søge at overvinde de svage, dvs. en evolutionær udvikling. Omkring år 1900 var der en bred opfattelse blandt socialdarwinisterne af, at den menneskelige evolution var standset, siden klimaet var blevet stabilt og menneskene bofaste. Den naturlige selektion var altså sat ud af spillet. Nogle talte om en decideret racedegeneration.² Andre mente ikke, at selektionen var standset, men blot at der var en stor gruppe "laverestående" mennesker, som den ikke "fik bugt med", fordi den var forstyrret af den moderne samfundsudviklings velstand, lægevidenskab, social forsorg osv. Udbredt enighed var der i hvert fald om, at befolkningskvaliteten var truet, og at der derfor måtte gøres noget.³

Biologisk har eugenikken til formål at kortlægge menneskets arvmasse og de dertilhørende arvelige sygdomme, genetiske defekter osv. Ud fra viden om disse vil det nemlig efterfølgende være muligt, at forsøge at forbedre den samlede arvmasse i en befolkning ved hjælp af forskellige politiske indgreb, der enten har til formål at begrænse eller fremme børneavl for forskellige befolkningsgrupper.

Dette leder videre til en skelnen mellem "negativ" og "positiv" eugenik. Negativ eugenik handler om at forhindre eller mindske forplantningen hos personer, som man mener besidder nogle uheldige egenskaber. Positiv eugenik har derimod til formål at opmuntre personer med heldige egenskaber til at få flere børn.⁴

"På dette grundlag er eugenikken karakteristisk ved at betragte den enkeltes forplantningsmæssige handlinger som et fælles, samfundsrelevant anliggende, der kan

¹ Francis Galton 1883 (Racehygiejne i Danmark 1920-56 s. 35)

² Hitlers håndlagere s. 43-44

³ Racehygiejne i Danmark 1920-56 s. 47

⁴ Wikipedia: Eugenik

vurderes og rådgives om og reguleres ud fra fornuftsmæssige, videnskabeligt begrundede kriterier."⁵

Racehygiejne og arvehygiejne

Eugenik har flere forskellige synonymer. Racehygiejne er det mest gængse, og også det jeg selv vil benytte i denne opgave. Betegnelsen "race" vil for manges vedkommende lede tankerne hen på den nazistiske idé om, at menneskeheden er delt op i overlegne og underlegne racer ud fra hudfarve og andre fysiske træk samt religion. Med denne antagelse vil racehygiejne forstås som et forsøg på at mindske eller ligefrem udrydde menneskelige racer. I dansk sammenhæng vil det dog være mere passende at oversætte det tyske "Rasse" fra begrebet "Rassenhygiejne" til folkeslag eller befolkning, da den danske racehygiejne ikke handlede om en skelnen mellem racer i den nazistiske forstand.⁶ Nogle foretrækker betegnelsen "arvehygiejne", som måske kommer tættere på den danske tanke om at prøve at forhindre nedarvningen af nogle bestemte sygdomme eller karaktertræk.

Racehygiejnisk lovgivning

Eugenikkens mål og midler var altså forskellige i Danmark og Tyskland.

I Danmark var første gang man inddrogede racehygiejniske overvejelser i forbindelse med lovgivning, da man indførte ægteskabsloven af 1922. Denne lov gjorde det forbudt for "sindssyge og åndsvage af højere grad" at gifte sig.⁷ Den første sterilisationslov blev vedtaget i 1929 og lovliggjorde frivillig sterilisation. I 1934 kom en ny og endnu mere racehygiejnisk lov, der tillod brug af tvang i forbindelse med sterilisation. Sammenlagt fik Danmark et racehygiejnisk lovkompleks i perioden 1929-1938, der omfattede sterilisationslovgivning, ægteskabslovgivning og abortlovgivning.⁸

Målet for den danske racehygiejniske lovgivning var primært at ramme de såkaldte "asociale": vagabonder, prostituerede, forbrydere, psykopater, sinker, lettere sindssyge eller åndssvage, epileptikere og alkoholister. Det var især denne gruppe, man mente var "farlige", fordi de, i modsætning til f.eks. stærkt åndsvage, typisk videreførte deres gener.⁹

⁵ Racehygiejne i Danmark 1920-56 s. 247

⁶ Racehygiejne i Danmark 1920-56 s. 34

⁷ Racehygiejne i Danmark 1920-56 s.53

⁸ Racehygiejne og tvangssterilisation

⁹ Danmark i 1930'erne, afsnittet "Den politiske polarisering"

I det nazistiske Tyskland havde man som sagt en hierarkisk raceopfattelse, hvor den nordiske/germanske race var øverst – det ædleste menneske både i fysik og psyke. Den race, der var den største trussel, var derimod jøderne, som man anså som det værst tænkelig menneske. Også i Tyskland havde man begrebet ”asocial”, som indebar sigøjnere, vagabonder, hjemløse, prostituerede, alkoholikere, homoseksuelle m.fl.¹⁰ Mod disse jøder og asociale tog man langt hårdere midler i brug end i Danmark. Ligesom i Danmark gennemførte man sterilisationslovgivning m.m., men flere millioner mennesker, især jøder og handicappede, dræbte man ligefrem.

Der skal dog lægges vægt på, at dette er en beskrivelse af den *nazistiske* racehygiejne. Der var også tyske racehygiejnere, der ikke var antisemitter, og som ikke støttede den racehygiejniske politik, som det nationalsocialistiske parti førte.

Analyse

Folk und Rasse og Fremtidens Forsørgelsesvæsen

*”Es gibt Wahrheiten, die so sehr auf der Straße liegen, daß sie gerade deshalb von der gewöhnlichen Welt nicht gesehen oder wenigstens nicht erkannt werden.”*¹¹ Sådan lægger Adolf Hitler ud i kapitel 11 af ”Mein Kampf” ”Folk und Rasse”. De sandheder han taler om er, at der findes én overlegen race, der ikke bør blandes med andre racer – og at racehygiejne dermed er en nødvendighed.

Hitler påbegyndte ”Mein Kampf” i 1924, mens hans sad i fæstningsarrest efter et kupforsøg i München. Første bind, der indeholder kapitlet ”Folk und Rasse”, udkom i 1925 og beskriver udviklingen og målsætningen for den nationalsocialistiske bevægelse.¹² I 1933 bragte Hitler sit parti til magten og blev rigskansler i Tyskland. Han kunne dermed føre mange af de nedskrevne tanker ud i livet.¹³

I Danmark på omtrent samme tidspunkt var det socialdemokraten Karl Kristian Steincke, der argumenterede for racehygiejnen. Steincke mente, at man trængte til nytænkning inden for den danske sociallovgivning. På opfordring af den daværende indenrigsminister, Ove Rode, udarbejdede han et forslag til revision af forsørgelsesvæsenet, som mundede ud i udgivelsen af bogen ”Fremtidens

¹⁰ Nazi Family Policy s. 121

¹¹ „Mein Kampf“ s. 311

¹² Wikipedia: Mein Kampf

¹³ Wikipedia: Adolf Hitler

Forsørgelsesvæsen" i 1920.¹⁴ Kapitel 22 omhandler mulighederne for at inddrage racehygiejnen i lovgivningen.

Hovedpåstanden i "Folk und Rasse" er som sagt, at det er i mod naturens orden, at racer, hos dyr såvel som hos mennesker, blander sig. Den germanske race er den mest højtstående, og Tyskland bør derfor være en germansk stat udelukkende for germanere.

I Fremtidens Forsørgelsesvæsen er hovedpåstanden, at sociallovgivningen bør nytænkes og bl.a. bør inddrage racehygiejne på et videnskabeligt grundlag.

Samfundet og individet

I både „Folk und Rasse“ og „Fremtidens Forsørgelsesvæsen“ er det en grundlæggende tanke, at samfundets interesser gælder over individets. Netop dette er fundamentet for den menneskelig kulturs bevaren, slår Hitler fast i følgende citat: *"Diese Gesinnung, die das Interesse des eigenen Ichs zugunsten der Erhaltung der Gemeinschaft zurücktreten läßt, ist wirklich die erste Voraussetzung für jede wahrhaft menschliche Kultur."*¹⁵ Steinckes holdning er meget parallel til Hitlers: *"Den Trang eller Lidelse, der herved (ved Racehygiejniske Foranstaltninger) paaføres Individerne af den nuværende Generation, er af ringe Betydning overfor den Sum af Elendighed, som den næste og de efterfølgende Generationer derved vil blive sparet for."*¹⁶ Modsat det enkelte individs elendighed er Steincke netop interesseret i summen af *alle* individers elendighed, som han selvfølgelig sigter efter skal være mindst mulig. Dette mener han, at den vil blive, hvis man indfører racehygiejniske foranstaltninger. Han har ligesom Hitler det synspunkt, at jeg'ets interesse må træde i baggrunden for samfundets samlede lykke - nu og ikke mindst i fremtiden.

Hitler og Steinckes syn på samfundet udspringer af en nytteetik, der ser på en handlings fremtidige konsekvenser som det afgørende for dens moralske rigtighed. Deres mål er at maksimere den samlede mængde af velfærd i samfundet på bekostning af, at det på individniveau muligvis vil have negative konsekvenser.

De har altså et fælles argument for racehygiejnen, der handler om, at den samlet set vil tilføre en overvægt af lykke og positive konsekvenser til samfundet.

¹⁴ Racehygiejne i Danmark 1920-56 s. 41

¹⁵ "Mein Kampf" s. 326

¹⁶ "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" s. 242

Sterilisation

Efter denne konkluderen fortsætter Hitler og Steincke deres argumentation for på hvilke områder racehygiejnen så - for samfundets bedste - kan gribe ind. De er enige om, at forplantningen er et afgørende punkt, da det jo er her, arvelige egenskaber kan videreføres fra én slægt til en anden. Desuden var der, som nævnt i redegørelsen, en udbredt forestilling blandt racehygiejnere om, at den menneskelige evolution var gået i stå, og at der nu forekom en racedegeneration, som man måtte forsøge at forhindre. "*Sein Sichweiterverbreiten aber ist eine typische Erscheinung für alle Parasiten.*"¹⁷ skriver Hitler. Med parasitter mener han mennesker med uønskede arvelige anlæg. Han bakker dermed op om forestillingen om, at der forekom en kraftig formering i denne gruppe, mens fødselstallet ville være lavere blandt de med ønskede arvelige anlæg. Dette ville selvfølgelig på sigt føre til, at den sidstnævnte gruppe ville blive mindre og mindre og således ville racedegenerationen være igang. "*Denn da das Minderwertige der Zahl nach gegenüber dem Besten immer überwiegt, würde bei gleicher Lebenshaltung und Fortpflanzungsmöglichkeit das Schlechtere sich so viel schneller vermehren, dass endlich das Beste zwangsläufig in den Hintergrund treten müßte. Eine Korrektur zugunsten des Besseren muß also vorgenommen werden.*"¹⁸ konkluderer Hitler og lægger dermed op til ændringer, der meget vel kunne være lovgivning omhandlende sterilisation.

Steincke er enig med Hitler i, at staten må træde til, når det gælder forplantningen: "*Enhver, der lever, ethvert menneskeligt Væsen skal have Ret til den lykkeligst mulige Tilværelse, og skal, om fornødent, beskyttes og plejes. Kun i een Henseende maa Samfundet være paa sin Post: med Hensyn til Forplantningen.*"¹⁹ Samtidig er det dog vigtigt for Steincke at fastholde, at han er de svages beskytter, der vil sikre en værdig tilværelse for alle individer, der allerede er født. Det kan virke paradoksalt, at han på én og samme tid er de svages og racehygiejnens fortaler. Men det, som han pointerer i "Fremtidens Forsørgelsesvæsen", er netop, at omsorgen for de svage og racehygiejnen sagtens kan kombineres.

Deres fælles påstand er altså, at det er nødvendigt, at staten går ind og regulerer i forhold til forplantningen. Deres belæg er, at der et misforhold mellem formeringen hos de "laverestående" og "højerestående", som vil betyde at de højerestående må træde i

¹⁷ "Mein Kampf" s. 334

¹⁸ "Mein Kampf" s. 313

¹⁹ "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" s. 237

baggrunden. Det er ikke kun Hitler, der har gjort sig denne observation. Også Steincke er bekymret på dette område: ”... *Børnetallet med den stigende Civilisation indskrænkes mere og mere i Befolkningens Overklasse og i Middelstanden, medens de aller laveste Lag, derunder Forbrydere og Undermaalere af enhver Art, formerer sig langt stærkere.*”²⁰ Hjemmelen er forestillingen om, at dette vil føre til en uønsket racedegeneration og faldende befolkningskvalitet, og at det derfor er ønskeligt at prøve at forhindre dette gennem f.eks. sterilisationslovgivning.

Socialhjælp

Som nævnt i redegørelsen mente man, at racedegenerationen hang sammen med den øgede sociale forsorg, som arbejder i mod den naturlige udvælgelse. Dette antager både Hitler og Steincke i deres tekster. Især Steincke, der har sit omdømme som de svages beskytter at tabe, kommer dog på arbejde, når han skal argumentere for racehygiejnen og socialforsorgens forening: ”»Denne Dobbelttanke betyder Forsoningen mellem den i Naturen herskende Udvælgelsesgrundsætning og Menneskekærlighedens sædelige Grundsætning: Vi behandler »Undermaaleren« med al Omsigt og Kærlighed, men forbyder ham blot til Gengæld at formere sig«.”²¹ Nøgleordene i hans argumentation er her menneskekærlighed, sædelighed, omsigt og kærlighed, som han fletter ind i argumentationen for at fortælle, at det er muligt at forene de næstekærlige værdier med racehygiejnen. Dermed bevarer han sin sociale position.

Hitler er på ingen måde de svages fortaler. Han mener, at alle forsøg på at hjælpe de svage gennem socialreformer osv. simpelthen er forgæves og overflødige. ”*Daher waren auch alle Reformversuche, alle sozialen Hilfswerke und politischen Anstrengungen, aller wirtschaftliche Aufstieg und jede scheinbare Zunahme des geistigen Wissens und ihre Folgeerscheinungen dennoch belanglos. Die Nation und ihr das Leben auf dieser Erde befähigender und erhaltender Organismus, der Staat, wurden innerlich nicht gesünder, sondern krankten zusehends immer mehr dahin. Alle Scheinblüte des alten Reiches konnte die innere Schwäche nicht verbergen, und jeder Versuch einer wahrhaften Stärkung des Reiches scheiterte immer wieder am Vorbeigehen an der bedeutungsvollsten Frage.*”²² Det mest betydningsfulde spørgsmål er selvfølgelig, hvordan befolkningskvaliteten hæves. Men han skriver det ikke direkte for netop at fremhæve, at det er så indlysende, at enhver

²⁰ ”Fremtidens Forsørgelsesvæsen” s. 238

²¹ ”Fremtidens Forsørgelsesvæsen” s. 237

²² ”Mein Kampf” s. 360

selv bør kunne regne det ud. Hans manglende medlidenhed over for de svage forklarer han desuden med, at der findes en almengyldig lov hos både dyr og mennesker: *"Es wird aber nie ein Fuchs zu finden sein, der seiner inneren Gesinnung nach etwa humane Anwendungen Gänsen gegenüber haben könnte, wie es ebenso auch keine Katze gibt mit freundlicher Zuneigung zu Mäusen."*²³

Sproglige virkemidler

Sprogligt kommer Hitlers modvilje over for de svage f.eks. til udtryk i hans ordvalg i forbindelse med omtalen af dem. Jøderne kaldes f.eks. for snyltere og sammenlignes med parasitter. Med disse ordvalg, har han tydeligt bekendt sin indstilling over for dem.

Steincke kalder de svage for "undermålerne". Det er ligesom her sat i anførselstegn første gang ordet bruges. Formentlig for at antyde, at et passende ordvalg, der ikke virker nedladende, er svært at finde. Han ønsker et ordvalg, der viser en *neutral* holdning til de svage - modsat Hitler.

Hitler benytter sig i udpræget grad af billedsprog og andre retoriske virkemidler. Her et eksempel fra starten af kapitlet, hvor han afbilder, hvordan mennesket ikke vil erkende raceproblemet: *"So wandern die Menschen ausnahmslos im Garten der Natur umher, bilden sich ein, fast alles zu kennen und zu wissen, und gehen doch mit wenigen Ausnahmen wie blind an einem der hervorstechendsten Grundsätze ihres Waltens vorbei ..."*²⁴ Denne metafor indeholder også en sammenligning, *wie blind*, hvilke han også benytter sig af ofte. Der findes også eksempler på besjæling i teksten, f.eks.: *"In beiden Fällen sieht die Natur ruhig, ja befriedigt zu."*²⁵

Det abstrakte billedsprog komplementeres af masser af konkrete eksempler, der skal vise, hvad det er, racehygiejnen må bekæmpe. Et konkret eksempel er f.eks. den lange passage, hvor Hitler punktvis opridser, hvilken udvikling der finder sted, hver gang jøder støder på ariske folkeslag. Hitler benytter sig af disse metaforer, konkrete eksempler osv. til at skabe en større forståelse for racehygiejnens nødvendighed.

Steinckes argumentation er ikke blottet for billedsprog. Steincke sammenligner f.eks. tanken om raceforbedring med forholdene for en dyreoptrætter eller en gartner. Men hans sprog er generelt mindre abstrakt og følelsesladet og mere konkret og faktapræget.

²³ "Mein Kampf" s. 312

²⁴ "Mein Kampf" s. 311

²⁵ „Mein Kampf“ s. 311

Argumentationen hviler overordnet på et langt mere videnskabelig grundlag end Hitlers. Det er i hvert fald dette indtryk, han forsøger at give sin læser. I modsætning til i "Folk und Rasse" inddrages der intet personligt i teksten – det personlige pronomen "jeg" er slet ikke at finde. Derimod bruges pronominerne "vi" eller "man" for at lægge vægt på, at Steincke ikke skriver ud fra personlige interesser, men på vegne af samfundets interesser. I følgende citat holder han sin egen person helt uden for ved at indsætte den indskudte sætning "siger man": *"Ja, hvad værre er, ved at holde Liv i disse Tusinder, siger man, giver vi dem Mulighed for at sætte Titusinder af endnu daarligere udrustede og paa forskellig Vis arvelig belastede Efterkommere i Verden ..."*²⁶ Det er en holdning, han gerne vil have med, fordi den stærkt argumenterer for racehygiejnen. Men fordi den er lige på grænsen til, hvad man kan "tillade" sig at sige, formulerer han det som en generel holdning og ikke *hans* holdning.

Steincke har utrolig mange henvisninger til forskere, biologer og deres racehygiejniske værker og resultater. Han har også inddraget statistiske oplysninger på s. 239 i forbindelse med hans gennemgåen af "Juke-slægten", som var en slægt, hvor forbryderiske tendenser gik igen. Alt sammen fungerer som rygdækning til hans påstande og styrker dermed hans argumentation. Steincke fordyber sig også selv i den biologiske forklaring på nedarvning hos mennesker og dermed det videnskabelige grundlag for racehygiejnen. Hitler kommer på intet tidspunkt ind på det biologiske. Det er slet ikke det, han fokuserer på.

Som en del af sin argumentation lægger Steincke også vægt på at imødegå de indvendinger, der kunne være over for racehygiejne. Han opstiller fem typiske indvendinger imod love vedrørende ægteskab og fem typiske indvendinger imod love vedrørende sterilisation. For hver indvending kommer han med et modsvar og prøver på den måde at sikre sig mod modargumenter. En indvending mod sterilisationslovgivning, som han nævner, er f.eks., at den forhindrer muligheden for at forbedre individerne ved hjælp af opdragelse og oplysning. Sterilisation bliver et "brændemærke" for livet. Til dette svarer Steincke, at det netop er meningen at anvende sterilisation på personer, som man mener er så arveligt belastede, at opdragelse osv. ikke er en mulighed og aldrig bliver det. Han påpeger desuden, at denne indvending jo kun er rettet mod forbrydere og ikke åndsvage, epiletikere osv., hvor muligheden for forbedring er udelukket på forhånd.

Denne form for argumentation finder man ikke i "Folk und Rasse". Hitler ønsker ikke

²⁶ "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" s. 238

at skabe et billede af, at nogle højerestående mennesker er uenige i hans påstande. De lavereståendes holdninger er han slet ikke interesseret i. Hvor "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" lægger op til, at racehygiejne kan og bliver diskuteret, er "Folk und Rasse" nøje tilrettelagt envejskommunikation, der forsøger at fremlægge sin sag som en indiskutabel sandhed.

Appelformer og modtagere

Sproget afspejler, hvordan Hitler og Steincke meget forskelligt appellerer til deres læsere. Som gennemgået i de forrige afsnit, har de flere påstande tilfælles. Men generelt har de alligevel hver deres måde at komme frem med budskabet.

Steincke benytter sig i udpræget grad af logosappelen. Som nævnt tilstræber han et neutralt sprog, og hans argumenter er kendetegnet af at være saglige. Det er tydeligt, at det har været vigtigt for Steincke, at der rent verifikationsmæssigt, ikke har skullet være en finger at sætte på. Derfor bruger han de mange henvisninger til eksperter til at bakke op om sine påstande. Dette er også med til at styrke hans etos, idet de giver ham mere troværdighed. Logosappellen er virkningsfuld, hvis modtagerne er lidt modvillige. Modtagerne har i dette tilfælde hovedsageligt været politikere og embedsmænd, som forventer et højt fagligt niveau, og som er kritiske. Derfor er logosappellen den mest egnede, når Steincke prøver at overbevise disse modtagere om racehygiejnens nødvendighed.²⁷

I "Folk und Rasse" benytter Hitler sig også af logosappellen. Den mest dominerende appel er dog patosappellen. Hans ordvalg og formuleringer er på ingen måde neutrale, men tværtimod meget værdiladede. I stedet for blot at skrive "Es zeigt in Deutlichkeit ..."²⁸ skriver Hitler eksempelvis "*Es zeigt in erschreckender Deutlichkeit ...*"²⁸ Den store brug af billedsprog er også en del af patosappellen.²⁹

"Mein Kampf" og kapitlet "Folk und Rasse" er henvendt til de, der tilhører den germanske race, den taler germanerens sag og viser ingen nåde over for de svage. Det er uden tvivl en propagandatekst, som har til formål at overbevise folket om, at den nationalsocialistiske ideologi var den eneste rigtige. Patosappellen appellerer til følelserne, og i dette tilfælde er det følelser som vrede og uretfærdighed, men også fællesskabs- og nationalfølelse, Hitler prøver at vække. Hvor Steincke talte i en sober tone omkring

²⁷ Kort og godt om at argumentere for en holdning s. 6

²⁸ "Mein Kampf" s. 312

²⁹ Kort og godt om at argumentere for en holdning s. 4

”undermålerne”, sætter Hitler alle midler ind for at vække læserens vrede mod de svage – specielt jøderne. Hans ønske er, at modtageren sidder tilbage med en følelse af, at den germanske race er truet, og at der må sættes racehygienisk ind over for de andre truende racer.

Efter at have læst ”Fremtidens Forsørgelsesvæsen” vil læseren ikke på samme måde være påvirket af følelser, men derimod være taktsom og videnskabeligt udfordret, og måske overbevist om, at racehygiejnen er vejen frem.

Storken

Dramaet ”Storken” er ét af de få danske skønlitterære værker, der tager fat i temaet racehygiejne. Det blev skrevet i 1929 af forfatteren Thit Jensen og omhandler først og fremmest racehygiejne i forbindelse med diskussionen om abort. Thit Jensen er selv fra en tid, hvor abort ikke var tilladt. Hendes mor fødte tolv børn, hvoraf flere af fødslerne svækkede hende stærkt fysisk. Dette kan meget vel have påvirket Thit Jensens holdning til abortspørgsmålet.³⁰

”Storken” handler primært om familien Holk, der består af overretssagfører Holk, hans kone Emilie og sønnen Henning. I overklassehjemmet befinder sig også Hr. Holks privatsekretær, Bodil Kragh, og husassistenten, Oda Christensen. Udover familien Holk er stykkets vigtigste personer vennerne af familien, professoren Eigil Thomsen, der er specialist i mavesygdomme, og hans datter Anne Sofie.

Racehygiejnens skurk

Bogens hovedpersonen er Henning, den utilpassede søn i familien Holk. Han er hæmningsløs, ligger i med det halve af byens piger og tager ikke noget ansvar for de efterfølgende konsekvenser. Han fungerer som en repræsentant for den slappe seksualmoral, som i høj grad også blev forsøgt bekæmpet af racehygiejnen. Udover det er han arbejdsløs og doven og ubehøvlet af natur. Han er ikke én man umiddelbart ville kunne sætte en mærkat på som åndsvag, alkoholist, forbryder eller lignende. Han har ganske enkelt bare nogle karaktertræk, som er meget uheldige, og som det ikke synes ønskværdigt at give videre til den næste generation. På den måde er han en slags personificering af det, som racehygiejnen vil bekæmpe.

³⁰ Wikipedia: Thit Jensen

Dette indtryk af Henning dannes ud fra en inddirekte personschildring. Det er i høj grad hans handlinger og måde at snakke på, der beskriver hans person. Hans utroværdighed vises f.eks. da han først siger til Bodil, at han elsker hende, og kort efter går hen og siger præcis det samme til Anne Sofie. Hans nedladende attitude udtrykkes gennem replikker, hvor han gør nar ad de andre personer, her statsadvokaten Hannes Berg: *"Hvem kan tage et løstagtigt gammelt Gebis alvorligt.... og saa snøvler han, Snøfteventilen er tilstoppet."*³¹ Også stykkets andre personer er med til at skabe det negative billede gennem deres udtalelser om ham. Professoren, som Henning drillende kalder "Fessor", nærer et stort had til ham og den effekt, han har på andre mennesker: *"...men det du bestaar af...for du trækker netop de sletteste Instinkter frem hos andre...du lader Atmosfæren med Liderlighed."*³² siger han vredt til Henning. Her beskriver han, hvordan Henning ikke bare selv besidder "slette instinkter", men også smitter sine medmennesker med dem.

Inden for familien Holk synes der dog at være opbakning til Hennings flabede, men dog også humørfyldte, væremåde. *"Du har et dejligt Humør, min Dreng....det er Guld værd i de Tider vi lever i, hvor næsten alle Mennesker er saa sure som Lageagurker"*³³ udtaler fru Holk bl.a.. Lige efter følger der dog en regibemærkning, hvor der står, at Henning kommer med en kommentar til dette *"for at indynde sig hos Faderen"*³⁴ Ud fra dette får man indtryk af, at han fedter for sine forældre, og at dette måske kunne være en del af grunden til hans opbakning. Udover det synes især faren at have en naiv tro på, at Henning nok skal forbedre sig.

Henning har ellers ikke sparet forældrene for problemer over de seneste par år. Som sagt har han været sammen med mange forskellige piger, og nogle af dem har han gjort gravide. Hver gang har hans far "ryddet op" efter ham, hvilket har kostet ham mange penge og kræfter. Hr. Holk blev endda kastet ud i en langvarig skattesag, hvilket der hentydes til kunne lægge til grund for de hjerteproblemer, han dør med nu.

Stykkets komposition

Konflikten i "Storken" drejer sig da også i høj grad om Henning. Stykkets store dilemma handler nemlig om, hvorvidt professoren skal udføre en ulovlig abort på Bodil Kragh, som er blevet uønsket gravid med Henning. Det er et valg, der drejer sig om den daværende

³¹ "Storken" s. 6

³² "Storken" s. 53

³³ "Storken" s. 7

³⁴ "Storken" s.7

lovgivning, men i den grad også om moralske principper. Det hele ender med en retssag mod professoren.

”Storken” er et lukket drama, idet de forskellige handlingsdele hænger logisk sammen og alle sammen peger mod det endelige klimaks i retssalen. Det er dog ikke et klassisk drama, der overholder reglerne for et enhedsdrama, da handlingen finder sted på flere forskellige lokationer og ikke udspilles inden for 24 timer, men derimod spænder over et par måneder.

Stykket er opdelt i tre akter. 1. akt foregår i familien Holks spisestue. Familien sidder rundt om bordet og snakker, og lidt senere kommer professoren og Anne Sofie på besøg. Her får vi præsenteret personerne og deres indbyrdes forhold. Hr. Holk og professoren har en fortrolig samtale, der fungerer som en uddybning af hele problematikken omkring Henning. Hr. Holk fortæller nemlig skamfuld, at en ny paternitetssag er rejst mod Henning. Henning har dog benægtet alt, og hans far vælger at tro ham og rejse en sag i stedet for blot at punge ud. Da det i 2. akt, der foregår i professorens konsultationsværelse, viser sig, at Henning blev kendt fader i sagen, beviser det, hvor meget hr. Holk må lide pga. sin søn, og hvor løgnagtig Henning er. Udover Henning får professoren også besøg af Bodil Kragh i sin konsultation. Hun tigger om at få en abort, men professoren nægter med henvisning til loven. Det er først, da hun fortæller, at Henning er faren, at professoren skifter mening. Dette sted, da Hennings navn bliver nævnt, er point of no return, og kernen af hele konflikten. Professoren har så inderligt et had til Henning og hans slægt, at det får ham til at vakle i forhold til hans ellers principfaste holdning til abort, og han ender med at bryde loven ved at udføre aborten. I 3. akt følger man retsagen mod ham grundet ulovlig svangerskabsafbrydelse, der finder sted noget tid senere. Klimakset er professorens stærke forsvaren og retfærdiggørelsen af det valg han traf, da han udførte aborten.

Slægtens betydning

Professorens hovedargument består i, at han henviser til Hennings slægt og hvilke forfærdelige gener, der ville være blevet ført videre, hvis han ikke havde udført aborten. Pointen, der giver mening til alt røret omkring Henning, er nemlig, at han er adopteret og stammer fra en meget uheldig slægt. Professoren har taget Hennings stamtavle med til retssagen, som han fortæller om: *”Jeg vil gaa lige til Sagen og vise Dem en Stamtavle. Gaa langt tilbage...se Slægtens Ældste....han er der (peger øverst paa Kortet) det er Hjul-Volle den Ældre, en Røgter og Tyv (...) Adoptivsønnen dér (peger), Hjul-Volle den Yngre, lad os*

kalde ham saadan, blev sin Stammes Traditioner tro, en Tyv, en Benægter, en Skørlevner, tankeløs for sine Ofre, æreløs og uansvarlig for sine Handlinger.”³⁵ Adoptivsønnen, Hjul-Volle den Yngre, er selvfølgelig Henning. At miljøet skulle spille en ligeså stor rolle som arven er professoren ikke enig i. Selvom Henning er blevet adopteret ind i kærlig og velfungerende familie, der har givet ham den bedst mulige opdragelse, så vil det aldrig kunne ændre på, hvor han stammer fra, hvilket efter professorens mening er det udslagsgivende for, hvem man bliver til. Han nærer ingen bebrejdelser over for hr. og fru Holk, men ser dem blot som et produkt af et samfund, der har misforstået slægtens uslettelige betydning for individet: *”Døm dem ikke, deres Ideal er Samfundets....ogsaa Samfundet nærer den barnlige Tro: naar man tager Barnet fra Sumpen straks kan de faa et Menneske ud af det, de regner ikke med at Tyvens Sæd i Allemandspigens Skød er formet, supernegativt, før det blev født.”*³⁶

Racehygiejnens helt

I Storken beskriver Thit Jensen altså en situation, hvor en racehygiejnisk lov omkring abort, ifølge stykkets pointe, havde været ønskelig. Professoren fungerer som et talerør for denne holdning, og hele 3. akt, hvor han forsvarer sig, er den vigtigste i forhold til at få budskabet frem.

Professoren sammenligner sig selv med en gartner, der fjerner ukrudt i et godt urtebed. *”Jeg saa for mig denne Ukrudtsstamme. Og da stod jeg....som Gartneren over for et godt Urtebed, færdig til at tilsaas med gode og nyttige Urtefrø...og midt i dette Bed en gærende Ukrudtsspire, der vilde brede sig, kvælende al god Sæd. Hvad gør en Gartner. Han tager med fast Haand om Spiren og rykker den op med Rod.”*³⁷ Det gode urtebed er den sunde lovlydige befolkning, og de gode og nyttige urtefrø, der sås med, er et billede på forplantningen inden for alle de gode slægter. Den gærende ukrudtsspire opstår derimod, når de dårlige slægter forplanter sig. Dvs. en ukrudtsspire er f.eks. det barn, som Bodil venter med Henning. Gode slægter og dårlige slægter er netop stykkets vigtigste tematiske modsætninger. Som en gartner ville have gjort med en ukrudtsspire, mener professoren, at Bodils barn må fjernes. Hele formålet er, at kun de gode gener skal videreføres, så der opnås en befolkning, der kun består af mennesker fra gode slægter. *”Vi vil, at Forældre, naar de sender deres Sønner og Døtre, velopdragne, af god Arv ud i Livet, da finder de der*

³⁵ ”Storken” s. 124

³⁶ ”Storken” s. 124

³⁷ ”Storken” s. 124

en Partner, velopdragen, af god Arv....og sammen rejser de Folkestammen til en hidtil ukendt Renhed, Storhed..... De har spurgt efter mit Motiv. Mit Motiv var Samfundets Velfærd.”³⁸ ”Samfundets velfærd” er et hovedargument i professorens forsvar af racehygiejnen. Selvom ”Storken” virker mere yderliggående i sin holdning til racehygiejnen, er der en klar parallel mellem målet for racehygiejnen i ”Storken” og ”Fremtidens Forsørgelsesvæsen”, nemlig dette ønske om samfundets velfærd. Desuden bliver der i ”Fremtidens Forsørgelsesvæsen” brugt en sammenligning, der minder om gartneren og ukrudtsspiren: *”I Virkeligheden er Tanken om Raceforbedring meget nærliggende. Enhver Dyreopdrætter, enhver Gartner, ja selv den læge Landbruger gaar jo ud fra, at han kun kan forvente sundt Afkom eller en normal Afgrøde, naar han skyder de slette Eksemplarer ud af Racen og kun til Avlen anvender de kraftigste, de med de mest ønskværdige Egenskaber udrustede Individer: den praktiske Landbruger er meget fortrolig med Raceforædlingen, og den kunstige udvælgelse (i Modsætning til Naturens Udvælgelse).”*³⁹ Steincke advarer dog senere i Fremtidens Forsørgelsesvæsen mod *”rene Stutterisynspunkter”*⁴⁰, hvor der føres deciderede stambøger over slægterne, og menneskeheden dermed ville blive opdelt i noget, der kunne sammenlignes med heste- eller hunderacer. Desuden ville han, som repræsentant for staten, nok ikke bifalde én som professoren, der bryder lovgivningen for at tage sagen i egen hånd. Det vigtigste for Steincke er en (videnskabelig begrundet) lovgivning som baggrund for al racehygiejnisk handlen.

I Storken er det dog tydeligt, at det er professoren, der er helten. Måske *netop* fordi han tager sagen i egen hånd. Det er en ”målet helliger midlet”-holdning, hvor det bifaldes, at han handler med et højere formål på trods af at midlet er, at han må bryde lovgivningen. Desuden lægges der vægt på, hvordan han ofrer sig selv i kampen for ”samfundets velfærd”. Dette kommer til udtryk, da hans datter Anne Sofie bliver afhørt under retssagen: *”Statsadv.: Kan De huske, hvad han saa sagde? Anne Sofie: Ikke ordret...men noget om, at han var Kirurg og vidste, at noget maa ofres for at Slægten kan lære, og han havde i hvert Fald Lov til at ofre sig selv.”*⁴¹ Professoren ofrer sin egen højt-profilerede stilling og tager i mod sin straf på 4 års strafarbejde med oprejt pande og uden indvendinger.

³⁸ ”Storken” s. 126

³⁹ ”Fremtidens Forsørgelsesvæsen” s. 238

⁴⁰ ”Fremtidens Forsørgelsesvæsen” s. 243

⁴¹ ”Storken” s. 102

Intet er vigtigere end at sikre de kommende generationers arv og gener synes således at være "Storkens" konklusion. I stykket handlede professoren mod loven, men der lægges selvfølgelig op til, at lovgivningen burde ændres på abort-området, så abort legaliseres. Selvom "Storken" er et stykke skønlitteratur, ligger der helt klart også en stærk argumentation for racehygiejne gemt i dette værk.

Diskussion

Eugenik i mellemkrigstiden

Både "Mein Kampf", "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" og "Storken" er skrevet i mellemkrigstiden. Ovenpå første verdenskrig var der uden tvivl mange, der reflekterede over, hvad der var gået galt. Tyskerne havde kæmpet en blodig skyttegravskrig, som de endte med at tabe, efter at et stort antal unge tyske mænd havde måttet lade livet. Ikke nok med det blev de også stillet til ansvar for krigen og skulle betale en kæmpe krigsskadeerstatning. De mistede kæmpe landområder til de omkringliggende lande, og kejserriget brød sammen. Der var i den grad brug for nogle, der kunne forklare den kæmpe nedgang Tyskland havde været igennem og prøve at komme med et bud på, hvordan man kunne gå en lysere fremtid i møde.

"Mein Kampf" kommer med et sådan bud: *"Wenn wir all die Ursachen des deutschen Zusammenbruches vor unserem Auge vorbeiziehen lassen, dann bleibt als die letzte und ausschlaggebende das Nichterkennen des Rasseproblems und besonders der jüdischen Gefahr übrig."*⁴² Hitler ser altså racehygiejnen, eller nærmere manglen på samme, som den største årsag til Tysklands sammenbrud. Han forsøger at flytte folkets frustration fra selve krigen og over på "raceproblemet". I det følgende citat forklarer han, at krigsnederlaget på slagmarken ikke spillede nogen rolle i forhold til den manglende forbedring af befolkningskvaliteten. Sidstnævnte var den afgørende faktor for Tysklands gradvise forfald: den var på vej til at udrydde den germanske races egenskaber og kvaliteter, der er afgørende for, at Tyskland kan bestå, og at resultatet af krigen måske kunne have set anderledes ud: *"Die Niederlagen auf dem Schlachtfelde im August 1918 waren spielend leicht zu ertragen gewesen. Sie standen in keinem Verhältnis zu den Siegen unseres Volkes. Nicht sie haben uns gestürzt, sondern gestürzt wurden wir von jener Macht, die diese Niederlagen vorbereitete, indem sie seit vielen Jahrzehnten planmäßig unserem Volke die*

⁴² "Mein Kampf" s. 359

politischen und moralischen Instinkte und Kräfte raubte, die allein Völker zum Dasein befähigen und damit auch berechtigen.“⁴³

Steincke ser på krigen i et socialdarwinistisk perspektiv. Han pointerer, at krigen går i mod den naturlige udvælgelse: ”... *Krigens direkte Virkninger er de modsatte af dem, Kampen for Tilværelsen og den naturlige Udvælgelse medfører; denne levner nemlig den stærkeste og kraftigste. Krigen tager først og fremmest de yngste, sundeste og stærkeste i Nationen.*”⁴⁴ Godt nok var Danmark neutral under krigen, men et stort antal dansksindede sønderjyder blev indkaldt til tysk krigstjeneste, hvilket kostede flere tusinder af dem livet.⁴⁵ Steinckes pointe kunne dermed være, at det er en svækket befolkning, der står tilbage efter krigen, og at dette kunne være én af mange årsager til racehygiejnens nødvendighed.

For både Hitler og Steincke er krigen et stærkt kort at trække, da den er forbundet med rigtig mange følelser. Følelser, som i hvertfald Hitler prøver at udnytte til at trække med over på spørgsmålet om racehygiejne.

Efter 2. verdenskrig og Hitlers systematiske udryddelse af jøder, handicappede osv. fik ordet ”racehygiejne” dog en yderst ubehagelig klang. I mellemkrigstiden var der en bred opbakning til racehygiejnen, men situationen i Tyskland viste, hvor galt det kunne gå, og satte gang i overvejelserne: når det kommer til racehygiejne, hvad er så videnskab, og hvad er ren politik og ideologi? Der var selvfølgelig enighed om, at racehygiejnen i Tyskland ikke kunne betragtes som videnskabelig, men som en grusom ideologi. Der skete en generel ændring inden for racehygiejnen, så den bevægede sig længere væk fra idéen om befolkningshygiejne og i en mere individorienteret retning, hvor racehygiejne skulle være frivilligt og baseret på genetisk rådgivning.⁴⁶ Således må man sige, at interessen for racehygiejne toppede i mellemkrigstiden.

⁴³ ”Mein Kampf“ s. 359

⁴⁴ ”Fremtidens Forsørgelsesvæsen” s. 238

⁴⁵ 1. verdenskrig og Danmark 1914-1918

⁴⁶ Racehygiejne i Danmark 1920-56 s. 224

Konklusion

Mit mål med denne opgave var gennem analyse og diskussion af tre meget forskellige racehygiejniske værker at få et mere nuanceret billede af racehygiejnen og dens argumentation i Danmark og Tyskland. Analysen af "Fremtidens Forsørgelsesvæsen" og "Mein Kamps" kapitel 11 "Folk und Rasse" viste, at Steincke og Hitler har flere grundlæggende idéer til fælles. F.eks. princippet om, at samfundets interesser må komme før individets, og at forplantning er et samfundsanliggende, hvor staten bør have lov til at gribe ind. Det blev dog klart, at de modsat også adskiller sig fra hinanden på mange punkter. Ikke bare i forhold til deres mål og midler, men også i forbindelse med deres måde at appellere til modtagerne på. Som en typisk propagandatekst har Hitler på sinde at vække store følelser hos sine læsere gennem et meget værdiladet sprog. Steincke skriver i mere neutrale vendinger og prøver at lade videnskabelige forklaringer bære hans argumentation. Dette afspejler formentlig, hvordan virkelighedens nazistiske racehygiejne et langt stykke af vejen var pseudovidenskabelig og ideologisk. "Storken" er et godt eksempel på, at skønlitterære værker lige så vel som ikke fiktive tekster kan udtrykke en holdning. I "Storken" er holdningen, at racehygiejnisk lovgivning er nødvendig for at sikre de næste generationers arvemæssige kvaliteter – kvaliteter, som hovedpersonen Henning, ifølge stykkets pointe, ikke indeholder og derfor burde være forment forplantning.

Interessen for racehygiejnen var stor i mellemkrigstiden, da der med racehygiejnen medfølger et løfte: den vil løfte befolkningskvaliteten og dermed sikre de fremtidige generationer. Et løfte, der især i Tyskland syntes tiltalende efter en krig, der hovedsageligt havde taget de unge, sunde og stærke med sig, og efterladt en befolkning, der var svækket både fysisk og psykisk.

Litteraturliste

Primær litteratur:

- Hitler, Adolf: *Mein Kampf*, første binds kapitel 11: "Folk und Rasse". Verlag Franz Eher Nachfolger, 1925
- Jensen, Thit: *Storken* (udvalgte sider er vedlagt som bilag), 1929.
- Steincke, Karl Kristian: *Fremtidens Forsørgelsesvæsen*, 1920

Sekundær litteratur:

Bøger:

- Hitler, Adolf (oversat fra tysk af Clara Hammerich): *Min Kamp*. Jørgen Paludans Forlag, 1999.
- Holmboe, Ellen: *Kort og godt om at argumentere for en holdning*, Dansk lærerforeningens Forlag, 2006
- Koch, Lene: *Racehygiejne i Danmark 1920-56*, 2. udgave. Informations Forlag, 2010.
- Lund, Allan A.: *Hitlers Hændlangere*. Samleren, 2001
- Pine, Lisa: *Nazi Family Policy*. Berg, 1997

Artikler:

- Koch, Christian (med supplement af Benedikte Andersen): *En god figur*. 25.01.05

Internetsider:

- "Adolf Hitler" in *Wikipedia – den frie encyklopædi*. Besøgt d. 09.12.2012.
http://da.wikipedia.org/wiki/Adolf_hitler
- "Eugenik" in *Wikipedia – den frie encyklopædi*. Besøgt d. 07.12.2012
<http://da.wikipedia.org/wiki/Eugenik>
- Johansen, Anders Hjorth: *I. verdenskrig og Danmark 1914-1918*. Sidst redigeret 15.08.2011. Besøgt d. 13.12.2012. <http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/1-verdenskrig-og-danmark/>

- Koch, Lene: *Racehygiejne og tvangssterilisation*. Fra Ugeskrift For Læger nr. 43, 23. oktober 2000. Besøgt d. 10.12.2012.
http://www.ugeskriftet.dk/lf/UFL/ufl199_00/1999_2000/ufl2043/1_s/kro.htm
- "Mein Kampf" in *Wikipedia – den frie encyklopædi*. Besøgt d. 09.12.2012.
http://da.wikipedia.org/wiki/Mein_Kampf
- Paldam, Camilla Skovbjerg m.fl.: *Danmark i 1930erne*. 2006. Besøgt d. 10.12.2012
<http://mellemligstiden.systime.dk/del-3-trediveernes-kriseaar/danmark-i-1930erne.html>
- "Thit Jensen" in *Wikipedia – den frie encyklopædi*. Besøgt d. 09.12.2012
http://da.wikipedia.org/wiki/Thit_Jensen

Personer:

=====

Professor Eigil Thomsen, Specialist i Mavesygdomme

Anne Sofie, hans Datter, 18 Aar.

Anina Bagge, hans Sygeplejerske, 44 Aar

Overretssagfører Holk

Fru Emilie Holk, hans Hustru

Henning, deres Søn

Bodil Kragh, en ung Pige

Oda Christensen, Husassistent hos Holks

Kaare Hammerik, en ung Landsretssagfører

Hannes Berg, Statsadvokat

Retsformanden

Retsskriver, Retsbetjente

Handlingen foregaar i 1928 og spænder over
et Par Maaneder.

1ste Akt: Overretssagfører Holks Spisestue

2den Akt: Professor Eigil Thomsens Konsultations-
værelse.

3die Akt: Retslokale

=====

Kopieret har
ikke alle
sider i manus
Bemærk

Jeg har været ude for ham før.

Henning

Hvem kan tage et løsagtigt gammelt Gebis alvorligt....
og saa snøvler han, Snøfteventilen er tilstoppet.

Holk

Jeg har ingen Grund til at sætte Pris paa ham....han
har en væmmelig krakilsk Maade at forhøre Vidnerne, han gør dem
aldeles konfuse. Og det er ikke fair.....

Henning

Det vilde du aldrig gøre, Far, er der noget du er, saa
er det netop fair.

Holk

Tak for det!

Henning (ler)

Jeg har forresten faaet en vanvittig god Ide.....

Holk - Fru Holk

Saae....hvad er det?

Henning (alvorlig)

En Ide, Fædre vil prise mig for i utalte Slægtled.....
et nyt Assuranceselskab.

Holk

Maa jeg høre.

Henning

Jo, Fædre skulde, straks de fik Sønner, assurere dem
mod Alimentation.

Holk

Det blev et stort Selskab....(smiler)....og dyrt.

Henning

Ha, stor Omsætning, lille Avance...naar man nu tænker,

at hvert tredie Barn er født uden for Ægteskabet, og altsaa nogen skal betale for alle dem.....Det blev jo som du siger en styrtende Masse Penge....nok til en hel Bank...."Alimentationsbanken", hvad siger du om Stillingen som Direktør.

Holk

Jeg - nej Tak - men det kunde jo være en passende Retrætepost for en Folketingsmand (de ler alle)

Fru Holk

Du har et dejligt Humør, min Dreng....det er Guld værd i de Tider vi lever i, hvor næsten alle Mennesker er saa sure som Lageagurker.

Henning (for at indynde sig hos Faderen)

Sig hellere saa sur som en Skatteborger, der i tre Aar har været forfulgt af Skattejægere o Hva' Far! (slaar ham paa Skulderen)

Holk

Ja saa er der ikke meget tilbage af ham, udover han er sur. Det kan jeg tale med om.

Fru Holk (til Holk)

Jeg synes du talte om en Sag, da selv havde - - -

Holk

Den er ude af Verden.

Henning

Jeg kunde lide at have saadan en Sag engang, de skulde ikke faa noget Offer ud af mig, jeg skulde benægte Fakta lige til de fik Drejesyge.....ved du forresten Far, at Drejesyge er Brystsyge paa Hjernen?

Bodil (smiler)

Og hvis du blot havde truffet mig noget før, ikke....

Henning

Jo for du er saa glad, du præker ikke evindeligt, du kan tale til mig, saa jeg kan indse.....

Bodil

Du har ikke indset ret meget, Henning, du har ikke engang været mig tro, mens du forsikrede, at du elskede mig.

Henning

Jo, det ved Gud.

Bodil

Lad vær at sige ved Gud paa en Løgn, Henning, du har ikke haft een, men mange! Du glemmer jeg er din Fars Privatsekretær, Henning, jeg har set Breve nok....Klager....sendt til din Far, hvor mange har du ikke holdt for Nar.

Henning

Jamen, du er den eneste der kan gøre mig til et helt Menneske.....

Bodil (smilende)

Hvor mange Gange har du ikke sagt det....alle de gode Ting kom frem i dig, naat du var sammen med mig....du vilde skynde dig at faa en Stilling, saa vi kunde blive gift, og saa vilde du bare have een Tanke, at gaa fremad....(smiler sørgmodigt satirisk) i Dyd og gode Sæder.....Ord (ryster paa Hovedet) Ord kun...Vi skulde faa vort eget hyggelige Turtelduehjem....og en Dag kommer Storken (ser paa ham, med samme satirisk sørgmodige Blik) Kan du huske, Henning.....

Henning

Ja, du kan dine Klassikere.

Anne Sofie

Naah -

Henning

- - Skattevæsnet, vi kan gifte os, og tænk, Anne Sofie, at faa vort eget lille Turtelduehjem....og en Dag maaske kommer Storken....tænk dig,....(tager hendes Haand)

Anne Sofie

Nej, Henning - (hun prøver at frigøre sin Haand, han holder fastere) Vil du nu slippe mig, Henning!

Henning

Nej....Anne Sofie....du elsker mig...gør du ikke? (vil kysse hende)

Anne Sofie

Nej,.....Henning.

Henning (trækker hende til sig og kysser hende, hun strider for at komme fri, slaar Haanden mod hans Pandæ hun faar netop gjort sig fri, da Døren gaar op og Professoren, Holk og Fru Holk kommer ind)

Professoren

Naa - staar I her - - (ser med et skarpt Blik fra den ene til den anden) (til Anne Sofie) Nu synes jeg du har faaet Blod nok i Kinderne, min Pige. (ser til Henning)

Henning

Anne Sofie og jeg kan aldrig komme sammen uden at skændes....Onkel Fessor - har du noget imod, at jeg sidder ved Rattet.... at jeg kører.

Prof.

Vil du med....for mig gerne....sa kan du og din Mor

sidde foran, har De noget imod det, Fru Holk?

Henning

Jh ja, søde Mor, saa faar du og jeg en yndig tete a tete.

Fru Holk (nikker smilende)

Prof.

Saa sidder du og jeg (henvendt til Holk) bagved og snakker Drengeminder, og Anne Sofie bliver hjemme....hvad siger du til det! (ser med rynkede Bryn paa hende)

Henning

Næh, jeg vil virkelig ikke være Skyld i, at Anne Sofie..

Prof.

Nu kan vi ikke blive ved at lave om....(ser stadig paa Anne Sofie)

Anne Sofie

Jeg er da ganske ligeglad....(med lidt Malice) jeg er saa vant til at passe mig selv.

Prof.

Saa siger vi det.

Holk

Henning, følg din Mor og Anne Sofie ned....og tag nogle Plaider med, for det kan godt blive koldt....vi kommer straks, jeg vil tale et Par Ord med Eigil (de tre gaar snakkende ud, Henning bøjet hviskende ned over Anne Sofie, Professoren ser det ikke, han ser paa Holk, der saa snart Entredøren er slaaet i siger)

Det var blot et Spørgsmaal, Eigil....vil du sige mig, tror du det har noget paa sig med disse Blodprøver....af Faderen til det uægtefødte Barn.

Prof.

Er det en Paternitetssag, du har.

Holk

Ja. (undgaar Prof.'s Blik - tager Cigarkassen)

Prof.

Edvard.....er det Henning igen?

Holk

Ja...Sagen....Sagen er Hennings. Men han paastaar, Beskyldningen er falsk...vil du ryge? (byder Prof. en Kasse og tager en Cigar selv)

Prof. (ser Cigaren)

Du skulde ikke, Edvard, dit Hjerte taaler ikke meget, Hvad har din Læge sagt?

Holk (trækker paa Skuldrene)

Prof.

Ja, det lyder jo ikke lovende.

Holk

Joe...jeg synes (smiler træt) netop det lyder lovende.

Prof.

Hør nu, Edvard, nu er den forbandede Sagm du havde med Skattevæsnet endelig og uigenkaldelig forbi, Bøden er betalt.

Holk

Takket være dig.

Prof.

Skidt med hvem.

Holk

Det var mange Penge.

Prof.

Blæse være med Pengene, men jeg kan ikke glemme, hvor du var en rask Mand for faa Aar siden...og i Løbet af de to Aar den Sag stod paa, blev du gammel og haabløs, saa jeg ikke kan tale at se det....Rejs for Fanden, har du ingen Penge, kan du faa hos mig.

Holk

Jeg er for nervøs til at rejse.

Prof.

Nervøs...Gu er du ikke nervøs, du er skræmt.

Holk

Ja, du kan kalde det, hvad du vil...men jeg ryster paa Hænderne endnu, blot jeg ser et Brev, der har Skattevæsnets Stempel...(tager sig til Hjertet) og det er slaaet ind, ser du.

Prof.

Det skulde gud^{sk}døde ikke undre mig, om der ligger Grunden til det besynderlige Fænomen, at Hjertesygdomme i de senere Aar er steget og staar øverst paa Listen som Dødsårsag hos Mænd.

Holk

Maaske det som plager mig er, at jeg ikke kan se Udveje til at betale dig dine Penge tilbage, Eigil.

Prof.

Hvad Glæde har jeg af at have forstrakt dig med Penge, naar de plager dig.

Holk

Du har surt fortjent dem, Eigil, du har aldrig undt dig Hvile.

Prof.

Aae...Hvilen er Vejen til Stationen Begravelse....lad

ikke det græmme dig - nah, det som græmmer mig...paa dine Vegne -
det -

Holk

Hvad er det?

Prof.

Aae...det har vi været inde paa før...det er ingen Nytte til at trætte dig med det.

Holk

Ja, saa ved jeg, hvad du mener. (de ryger i Tavshed)

Prof. (efter en lille Pause)

Ja, det er Henning.

Holk (smiler)

Det skal ud, om det saa skal ud af Sidebenene.

Prof.

Ja...for du har slidt, og jeg har slidt, og vi kunde have siddet godt i det nu....hvis ikke han havde været, Gudforbarme sig, hvor har han tappet dig for Penge, Edvard, hvad har han ikke kostet dig - paa alle Maader - i alle disse Aar....at I ikke fulgte mit Raad dengang.

Holk

Vi skulde naturligvis aldrig have taget ham, saa havde vi ikke savnet ham. Men det er saa svært at være barnløs, naar man holder af Børn.

Prof.

Jeg kan forstaa, hvis det havde været Jeres eget...hvor slet saa Materialet end havde været, der maatte være noget af jer selv! Men at I ikke sendte ham tilbage, saa snart I saa.....

Holk

Man tror altid det bliver bedre, Eigil...man vil saa

gerne tro paa det Godes Sejr.

Prof.

Det har jeg ikke noget imod...Men naar Troen paa det Godes Sejr gaar over Gevind, hedder det Høt. Men lad mig høre det med Henning, Edvard, du faar jo alligevel ikke Fred, før du har fortalt mig det.

Holk

Aa det er saamænd ingenting., forsaavidt....Der tjente en Pige opppe paa anden Sal, der hed Else...Larsen...Hun kom derfra, fordi hun skulde have en Lille, og nu udlægger hun Henning.

Prof.

Undrer mig ikke!

Holk

Hun vidste, Henning havde Ord for at være vidtløftig, og saa har hun tænkt, det vilde blive taget for givet, blot hun angav ham....men jeg tror det nu altsaa ikke.

Prof.

Hvad siger han selv?

Holk

Han har tilsvoret mig, ved Gud, at det ikke er ham.

Prof.

Og det tror du.

Holk

Ja Eigil, denne Gang tror jeg hamellers hører alting op.

Prof.

Troen paa det Godes Sejr er gaaet over Gevind hos dig, min Dreng.

Holk (lidt heftig)

Han saa mig lige ind i øjnene og sagde: Far, jeg lyver ikke!

Prof.

Jeg vilde i dit Sted slutte Sagen med det samme og betale Omkostningerne.

Holk

Nej, jeg vil tro ham (lidt efter gaar en Pige igennem Stuen og ud i Entreen)....jeg vil give ham denne Chance....Og det er Overretssagfører Hannes Berg, der har hendes Sag....Du ved, det var Berg, der var imod mig i Sagen med Skattevæsnet....og hvis jeg kan tage ham denne Gang, saa vil jeg.

Prof.

Du skulde ikke, Edvard, for du kan ikke taale et Neder-

lag.

Holk

Jeg vil nu alligevel....Jeg vil tage den Sag op og tro paa den, om det saa skal blive min sidste.

Pigen (aabner ude fra Entreen og melder)

Herr Landsretssagfører Hammerik vil gerne hilse paa

Frk. Kragh.

Kaare Hammerik (viser sig i Døren)

Holk (gaar ham i Møde)

Ja - værsgo! Goddag Landsretssagfører Hammerik, det glæder mig at faa hilst paa Dem, inden jeg tager ud....ja, vi har jo truffet hinanden før. (trykker hans Haand, viser mod Prof.)
Det er Professor Eigil Thomsen.

Kaare

Det er mig en Ære at hilse paa Professoren.

Holk

Og De er gaaet sammen med Overretssagfører Juel-Peter-

Anina

Jamen Hr. Professor - Patienterne -

Prof.

Aah, lad dem dog vente - -

Anina (ud - straks efter ind med Henning)

Henning (fra Dagligstuen, han har en stor Rosenbuket i Haanden)

Goddag Onkel Eigil, og til Lykke med Anne Sofie.

Prof.

Spar dig!...Hvad er du her for? (Anina gaar ind i O-
perationsstuen - lukker Skydedøren)

Henning

Ja, uhdskyld, jeg kom blot med et Par Roser til Anne Sofie, naar hun kommer hjem som Student.

Prof.

Hvordan har din Far det?

Henning

Tak! Ikke godt, Onkel "Fessor", du har ikke været der i to Dage, er det ikke lidt Synd? Du er det eneste Menneske, han bryder sig om at se.

Prof.

Jeg kan tænke mig, han bryder sig ikke saa lidenska-
beligt om at se dig.

Henning

Jo, Onkel!Fessor! Hvorfor skulde han ikke det?

Prof.

Du ledsager ham lige til Gravens Rand med dine Slynge-
streger.

Henning

Jeg ved slet ikke, hvad du sigter til.

Prof.

Blodprøven viste, det var dig der havde kendt Pige-
barnet.

Henning

Ja, hvad saa.

Prof.

Saa skal der betales igen.

Henning

Det vil jeg ikke have noget for Fessor.....jeg er
large.

Prof. (vred)

Vil du saa gaa.

Henning

Du har altid haft et Horn i Siden paa mig, Onkel Fes-
sor, fordi jeg har samme Jargon som du....Jeg skulde vel ikke være
et lille Uheld af dine?

Prof.

I saa Fald havde jeg slaaet dig ihjel før du blev født.

Henning

Fosterfordrevet mig.....

Prof.

Ja sku'....Havde jeg forud vidst, hvordan du faldt ud...
jeg vilde ikke have taget i Betænkning.....at skrabe dig ud, Jeg
havde reddet meer, end du var værd?

Henning

Ser man det....det er maaske slet ikke en Metier, der er dig fremmed.....naar det kommer til Stykket. Det vilde vist mere dine Kolleger kolossalt, hvis de vidste det.

Prof.

Skrub af med dig.

Henning

Undskyld strenge "Fessor", nu skal jeg tale Alvor, du har saa mange Triumfer, und mig den lille Triumf at være rapkæfteder'erde end du. Jeg har ikke haft med det fordømte Pigebarn at gøre, saa kan Blodprøven ti Gange udlægge mig, jeg er dømt uskyldig. Jeg kom med Roser til Anne Sofie.

Prof.

Hvad koster de? Du har aldrig tjent en Øre, det er andres Penge, du køber Roser for til min Datter, og det vil jeg ikke have. Jeg vil betale dem, og saa gaar du....jeg vil ingen Flirt have med Anne Sofie.

Henning

Flirt...jamen Onkel, jeg flirter ikke med Anne Sofie, jeg elsker hende, jeg har elsket hende lige fra hun var Barn, det er den eneste, jeg har elsket.

Prof.

Er du splittet, Dreng.

Henning

Det er sgu sandt, Onkel....og egentlig sad jeg og ventede paa, din Konsultation skulde være forbi, for jeg vilde tale med dig.

Prof.

Om hvad?

Henning

Jeg vilde komme til en Forstaaelse med dig....et Opgør om du vil.

Prof.

Det skulde du ikke ønske dig!

Henning

Jo....for jeg vil gifte mig med Anne Sofie.

Prof.

Har Anne Sofie sagt Ja til dig.

Henning

Ikke endnu, jeg har ventet, for jeg vilde tale med dig først, jeg vil have dig til at se mere retfærdigt paa mig, Onkel Fessor, Far og Mor kunde da ikke holde saa meget af mig, hvis der ikke var noget ved mig, vel....de har forkælet mig, og det gaar ud over mig nu....men hvis du vil tage dig en Smule af mig... for dig har jeg Respekt for.

Prof.

Jeg vil se dig hægt.

Henning

Jamen hvad har jeg gjort dig...hvorfor behandler du mig altid som o.....

Prof.

Jeg behandler dig som det Skadedyr du er.

Henning

Fy, Onkel!

Prof.

Har du i dit Livs skabte Dage tjent saa meget som den Skosaal du staar paa.

Henning

Jeg har ikke skabt mig selv.

Prof.

Det er din eneste Undskyldning, du skulde blot aldrig være skabt.

Henning

Hvorfor lod saa de der skabte mig, mig i Stikken, jeg er ikke født til....

Prof.

Hold en Gang for alle op med det Vrøvl, du skal se langt ned, vil du finde din Herkomst.

Henning

Hvad ved du om det?

Prof.

Jeg ledte din Stamtavle op, da du første Gang blev vist bort fra Skolen for Tyveri.

Henning

Det er Løgn.

Prof.

Ja tal om Løgn, for det har du Forstand paa...du løj din Far op i Ansigtet i Sagen med Pigebarnet, og det tabte han sin Sag paa...og hvad det har græmmet ham,...at Hannes Berg vandt ogsaa den....fordi du....Slyngel!

Henning

Jeg hader Hannes Berg....jeg hader ham, jeg skal faa Ram paa ham en Dag, jeg hader ham.....

Prof.

Du hade...Pjalt!...Og her kommer du og er Herren hjælpe mig stolt af, at du har reelle Hensigter med min Datter. - Du kan bare vove...at nærme dig hende...og jeg slaar dig ned....

Henning

Du.....haa...sæt du kom i Spjældet...og saa ikke kunde gaa og kro dig som den fine Fessormand...nej, du er sku ufarlig, Onkel Eigil, du er alt for fin.

Prof.

Men det er du ikke...ved du hvad du er...du er en Bakterie, du sveder Fordærvelse...og du fordærver uoverskueligt. Det er din Fars store Sorg, at jeg ikke kan taale dig....ikke være i Stue med dig...jeg gik...Var der blaat af Tobaksrøg, saa var det den, jeg gav Skylden - men det var dig! Det var dit Væsen, der kærnede sexuel Atmosfære, der var mig en Pest.

Du inficerer...moralsk....hele dit Stof erø opløsende... jeg har kunnet se mig saa betændende gal paa dig i en Balsal... fordi du altid virker...radiant....dit Blik, dine Bevægelser, din Latter, er Smitstof...du befænger alt, hvor du kommer.....

Henning

Du gør mig altfor stor Ære, videnskabelige Fessor, har jeg virkelig saa stor Betydning?

Prof.

Du ikke...men det du bestaar af...for du trækker netop de sletteste Instinkter frem hos andre....du lader Atmosfæren med Lidderlighed.

Hvor har jeg set det med Harme....hvor du gebærder dig hvor du danser, synger, straalere....leger....med alt...Og de, der er af samme Stof som du, de faar Rum, de danser og straalere som du, mens de der dur, sidder i Krogene og varmer Samfundets Bænke.

Hvor har jeg set dig fordærve Kvinder....den ene efter den anden....du kaster dit Blik paa hende, du trækker hende frem,

hun tror, hun er den lykkelige udvalgte, bevidstløs af Henrykkelse, og hun kommer aldrig til Bevidsthed mere, hun danser Opløsningsdansen, afviljet...der er ikke Kvinde i hende, der er 5 Øre værd....Vandrepokaler laver du! At du faar Lov at gaa løs...det er en Forbrydelse! - Jeg skal taale dig, til din Fader er død....men fra det Øjeblik han har lukket sine Øjne, vover du ikke at komme for mine....og du viser dig ikke her...aldrig mer. Gaa saa!
(viser mod Døren)

Henning

Aae...(med et lavt ondt Blik)vi bliver maaske ikke saa let færdige med hinanden.

Prof. (imod ham)

Truer du... og det tror du, jeg regner! Gaa saa...Det er sandt, hvad kostede Roserne?

Henning

30 Kroner.

Prof.

30 Kroner.

Henning

Det var langstilkede Roser.

Prof.

Du har flotte Vaner...det er ikke sikkert, de kan blive ved at være saa flotte...værsgod! (rækker ham tre Tikronesedler.)

Henning

Jamen Onkel....(han tager dem)

Prof.

Ud!

Henning (i Døren)

Jaja - saa ber jeg Blomsterforretningen sende Regningen til dig...for jeg har ikke betalt dem.

Prof. (ringer e haanler)

Ha ha - ja hvorfor ikke! - saa kommer jeg til at betale dine Roser to Gange. - Dit fordømte Best - men det ligner dig.

Henning

Saa kan du være artig e Fessor!

Prof. (stærkt)

Ud!

Henning (hurtigt ud)

Ja! Farvel Fessor! Tak for idag.

Anina (ind)

Jeg synes, det gik højrøstet til.

Prof.

Jeg sagde ham min Mening...det har jeg trængt til længe.

Anina

Var Professoren ikke unødigt haard.

Prof.

Jeg...haard....han kom for at fri til Anne Sofie...for nu ligger hans Far paa sit Yderste, nu kan han ikke snylte paa ham længere...saa var det dog et Forsøg værd, at han kunde komme til at snylte paa mig. Jeg smed ham ud.

Anina

Er han helt ene om Skylden - er han ikke blevet overforkelet?

Prof.

Han har faaet en ganske fortreffelig Opdragelse, der skal ikke lægges hans Forældre noget til Last. Han er født Kryb.

Anina

Hr. Professor, De er overtræt, og derfor er De ubehersket.

Prof.

Nej...jeg vidste udmærket godt, hvad jeg gjorde. Han er ikke af den Slags man kan have gaaende løs i et Hjem, hvor der er unge Døtre.

Anina

Det var ikke det jeg mente...men man...skal aldrig ud-
æske Kryb.

Prof.

Man skal endnu mindre være bange for Kryb...men det er maaske bedst at advare Anne Sofie.

Anina

Truede han?

Prof.

Jae...han mente vi ikke saa let blev færdige med hin-
anden, (staar et Nu og tænker som gaar en Anelse igennem ham)
der kan vel ikke...have ligget noget bagved...nej!....Anina, saa
snart De hører min Datter komme hjem, saa bed hende komme ind,
straks....jeg vil tale med hende, og lad os saa fortsætte.

Anina

Professor...vær nu ikke ubehersket mod de Syge. (Hun
gaar ud et Øjeblik - aabner for Bodil Kragh, der i tæt tilknap-
pet Regnfrakke og Regnhat ned over Øjnene gaar helt frem til Prof.
Thomsen. Han sætter sig, anviser hende Plads og slaar sin Journal
op, tager Pennen)

Bodil

Jeg vil gerne tale med Professoren alene.

Prof.

Med Fornøjelse...Aa Anina (Anina gaar stille ud i Ope-

rationsstuen) Naa, hvad er det saa, Frue?

Bodil

Jeg er ikke gift, desværre.

Prof. (rynker Bryn)

Det er ingen Sygdom mig bevidst.

Bodil

Nej.

Prof.

Deres Navn!

Bodil

Bodil Kragh.

Prof.

Kragh! (ser paa hende) Var det ikke Dem, der en kort Tid boede hos mine Venner, Holks?

Bodil

Jo.

Prof. (lægger Pennen uden at have skrevet)

Jeg syntes nok, der var noget ved Dem jeg kendte. Hvad fejler De, Frk. Kragh?

Bodil

Jeg skal have et Barn.

Prof.

Det er ingen Sygdom.

Bodil

Jamen jeg vil ikke have det...det er derfor, jeg er kommet.

Prof.

Saa er De kommet til den Forkerte.

Bodil

Nej, jeg er kommet til den Rigtige.

Prof.

De er forresten ikke bange.

Bodil

Jeg er i Nød, Hr. Professor.

Prof.

Undskyld, men det kan jeg ikke se...De er forl vet, De skal have et Barn, det er den naturligste Ting af Verden, gift Dem.

Bodil (tøver)

Det er med.....en Anden.

Prof.

Naa - ja, den Slags har ikke min Sympati.

Bodil

Heller ikke min...men jeg er kommet saa fortvivlet ind i det. Vil De ikke hjælpe mig.

Prof.

Det tillader Loven ikke, kære Frøken.

Bodil

Loven...det er Mennesker, som har skrevet Loven, saa kan Mennesker vel ogsaa omstøde den.

Prof.

Ja, Mennesker...men ikke den Enkelte.

Bodil

Jo, hvis den Enkelte er stor nok.

Prof.

Det lyder besnærende...men i Praksis betyder det Tugt-
hus. De sagde, der var en anden...gift Dem med denne anden.

Bodil

Det kan jeg ikke.

Prof.

Er han....den anden.....en gift Mand.

Bodil

Nej....jeg er ikke letfærdig, Professor Thomsen, pin mig ikke længere end nødvendigt....Vil De ikke?

Prof.

Jeg sagde Dem jo, Loven.

Bodil

Loven, ja det ved jeg jo.

Prof.

Det er svært, saa De ved alle Ting rigtigt og gør det modsatte. Hvis jeg husker min Børnelærdom, saa var det Menneskeparrets første Fejl lige i Starten. Frøken Eva...ja for det var jo et Kammeratægteskab Adam og Eva levede i. Rigtig gift blev de Mennesker jo faktisk aldrig, Kirke havde de ingen af, Borgmester ikke heller.

Bodil

Professoren har et glimrende Humør.

Prof.

Ja navnlig glimrende.

Bodil

Jeg tigger Dem af hele mit Hjerte, vil De ikke?

Prof.

Nej.

Bodil (fortvivlet)

Skal jeg gaa herfra uden Hjælp....saa ved jeg ikke, men jeg kan ikke leve saa.

Prof.

Kære Frøken, det har flere unge Kvinder siddet her -
end jeg kan tælle fortalt mig....og de levede dog. Men nu har
jeg ikke mere Tid, mine Patienter har ventet altfor længe.

Bodil

Jamen maa jeg ikke fortælle Dem.....

Prof.

Nej, alle den Slags Ting gaar til paa samme Maade.

Bodil (højt)

Nej, de gør ikke. Aa, giv mig nogen faa Minutter til
at forklare. Jeg er fra en stor Gaard, og jeg havde Brødre, deres
Venner kom. Der var en af dem, som jeg kom til at holde af....og
han holdt af mig...aa hvis jeg blot ikke havde været Kvinde, saa
havde jeg sagt ham det....og saa var det ikke kommet, det andet....
Men han sagde det ikke, og jeg ventede....jeg var saa forfærdelig
forelsket i ham....og saa han mig en Aften sammen med en anden.

Prof.

Kunde han saa ikke bekvemme sig til at fri og faa en
Ende paa det.

Bodil

Nej, han bare rejste...jeg hørte ikke et Ord siden....
ikke en Hilsen....jeg troede det hele var forbi....det er 3 Aar
siden, jeg tror, jeg har grædt mere i de tre Aar end - - - (bøjer
Hovedet og græder svagt) Og saa døde Far, og jeg kom hertil - - da
var hans Forældre flyttede herover, og der traf jeg ham, nu da
han var kommet tilbage, og vi holder af hinanden, og nu er vi for-
lovede. Og nu er det for sent.

Prof.

De tog den anden som....som et Slags Surrogat....

Bodil

Aa nej - men han fik saadan en Magt over mig - Synes De det er saa forkasteligt at hjælpe mig.

Prof.

Det kan jeg ikke svare Dem paa, det kommer ikke Sagen ved, det er Loven.

Bodil

Jamen Sagen drejer sig om mit Liv, min Lykke, min Fremtid. Kommer det slet ikke Loven ved.

Prof.

Det lyder forresten besynderligt, men det gør det ikke.

Bodil

Der er jo ikke et Menneske som ved det.

Prof.

Jo, De og jeg, det er de to for mange. Selv om jeg var alene om at vide det, saa var det den ene for mange. Det er Menneskets eneste sande Styrke, kære Frøken, aldrig at have noget bag sig at skjule.

Bodil

Det er vist saa rigtigt, men jeg kan ingenting sanse... jeg har aldrig haft noget at skjule før... aldrig..Vil De ikke hjælpe mig.

Prof.

Ikke saa lange jeg er ved min Forstands fulde Brug.

Bodil

Aa Gud Professor Thomsen, tving mig dog ikke til at hjælpe mig selv.

Prof.

Det vil jeg paa det bestemteste fraræde Dem.

Bodil

Det er jo ogsaa det, jeg er saa bange for....fordi jeg ikke ved, om jeg maaske kan skade mig selv....for Livstid....og ingen Børn kan faa siden....og jeg vil saa gerne have Børn....med ham.

Prof. (tager hende om Skulderen og leder hende ud)

Nu maa De gaa, stakkels lille Pige....der er ikke noget at gøre ved det.

Bodil

Oh Gud, oh Gud. (gaar ud)

Prof. (staar lidt og ser paa Døren, ryster sig som en vaad Hund. $\frac{1}{2}$ Anina kommer ind)

Den gamle Historie.

Anina

Herregud.

Prof.

Dem har man jo en Del af om Aaret....At Kvinder ikke kan blive klogere.

Anina

De er jo blevet meget klogere.

Prof.

Vil De ikke sige mig med havd.

Anina

Naar jeg tænker tilbage paa min Ungdom, da havde Kvinder ingen Fornuft.

Prof.

Synes De, de har det nu.

Anina

Og ingen Logik.

Prof.

Hvornaar har De faaet den.

Anina

Og ingen Sanser.

Prof.

Det turde være Løgn.

Anina

Det var god Latin den Gang....der var kun det underlige, at hvis en Kvinde ikke havde Sanser, naar hun var gift, saa var hun "kold"....det maatte hun mange Gange bøde for med en Skilsmisse.... for hvilke Krav har en "kold" Hustru paa en Mand. Han er frygtelig forurettet! Men hvis hun havde Sanser, før hun blev gift....og gav efter.....saa maatte hun bøde med et Liv i Vanære....og gav hun ikke efter....naa det er vel derfor "Nerver" er blevet en Specialitet for sig.

Prof.

Hjae....Livet er et noget indviklet Legetøj at give Mennesker i Hænde.

Anina

Aa, om det er Livet....der er saa indviklet....

Prof.

Det er os, der har faaet det i Urede, mener De....jae...
Dumheden har meget paa sin Kappe.

Anina

Hvis den unge Pige, der var her før, gaar hen og gør noget lovstridigt, kommer det saa ogsaa paa Dumhedens Kappe.

Prof.

De mener vel ikke det kommer paa min (gaber)

Anina (tier)

Prof. (ler kort)

De mener, det kommer ud paa eet, men De er dog saa hensynsfuld ikke at sige det.

Anina

Jeg mener, naar det er vitterligt, at 99 af de hundrede Misfødslar, der kommer ind paa Hospitalerne, er kriminelle, saa er det Hykleri, naar ingen vil se i Øjnene, hvad det betyder.

Prof.

Hvad er ikke Hykleri....bestaar de fleste Mennesker af andet, 99 Procent Hykleri og een Procent Fæ....Naa, lad mig faa noen flere af dem.....

Anina (vil aabne Døren til Venteværelset, det banker, i det samme paa den private Dør - Anne Sofie stikker Hovedet ind, forsigtigt - hun er et stort sødt Smil, Øjnene straa-
ler.)

Anne Sofie

Goddag Far - Frk. Bagge! Jeg skal ikke forstyrre....
lige bare fortælle jeg bestod....med første Karakter.

Prof.

Kom her Kammerat og shake hands.

Anne Sofie

Jeg vilde blot sige dig det, jeg løber straks.

jeg kan ikke med min bedste Vilje afvinde Mennesker nogen Interesse.

Prof.

Hvor kan du sige det?

Anne Sofie

Det kan du jo heller ikke, Far....du interesserer dig ikke for Mennesker men kun for dit Fag.

Prof.

Tjaa....det har du maaske nok Ret i....Det er af Børn man skal høre Sandheden....Men ved du hvilken knusende Dom, du fælder over min Virksomhed....og min Stands.

Anne Sofie

Jamen jeg har selv hørt dig sige, at Mennesker som Materiale er uforbederligt.

Prof.

Jeg har ikke sagt uforbederligt, min Pige, jeg har sagt, de kan ikke gøres intelligenter, end de er født til. De kan fyldes med Skoleviden, som man fylder paa en Flaske....men Flasken kan ikke gøres intelligent, det kan ikke fyldes paa. - - Men saa vil jeg haabe, at du engang maa blive gift og faa Børn....mange Børn helst....hvad du nu kan taale....for der er ingen større Ære end tilhøre en god Stamme og fortsætte en god Stamme.

Anne Sofie

Ved du, Far, jeg har en Skolekammerat, hun er af saadan en god Stamme, som du siger.....de er syv Søskende....de hedder Hammerik....Den ældste er Landsretssagfører, og ved du, han er hemmelig forlovet med den nydelige Frøken Kragh, der boede hos Onkel Holks....de skal vist giftes til Efteraaret.

Prof.

Saa.

Anne Sofie

Ja...men Far, jeg sætter, jeg havde forelsket mig i Henning eller en anden henningfarvet, hvad var der saa kommet ud af det.

Prof.

Rod.

Anne Sofie

Ja, der ser du....det er Rod det hele ...for man ved Ingenting.

Prof.

Jo man ved...ikke saa lidt....men man gør ingenting... man anvender al mulig Indsigt, naar det gælder at kultivere en ny Levkøj.....men at kultivere en Menneskeslægt fra Grunden. Naa... ethvert Forsøg vilde forøvrigt blive traadt ned i Gadekærte af Gæs....Men hvad kan jeg glæde min lille Pige med i Dag....hvad vil du have...en Ring...

Anne Sofie

Ja Tak, men du lovede mig noget andet.

Prof.

Gjorde jeg.

Anne Sofie

Ja, har du glemt det.

Prof.

Jae, jeg er nærved at tro det.

Anne Sofie

Det var to Ting.

gjort det. Synes du din Far er ringere i dine Øjne, fordi jeg gjorde det, jeg syntes var rigtigt.

Statsadv.

Og hvad svarede De?

Anne Sofie

Jeg slog Armene om hans Hals og sagde, jeg var stolt af ham.

Statsadv.

Forklarede han sig saa nærmere?

Anne Sofie

Han sagde, der var en Lov over alle Love.

Statsadv.

Barmhjertigheden?

Anne Sofie

Nej, Velfærdsloven, sagde han.

Statsadv.

Forstod Dem hvad han mente?

Anne Sofie

Ikke helt,...men jeg mindede ham om, at han altid har sagt til mig, at Love skal reformeres, ikke brydes.

Statsadv.

Kan De huske, hvad han saa sagde?

Anne Sofie

Ikke ordret...men noget om, at han var Kirurg og vidste, at noget maa ofres for at Slægten kan lære, og han havde i hvert Fald Lov at ofre sig selv.

Statsadv.

Bifaldt De det?

Tiltaltes Indrømmelse. Egen Tilstaaelse er, hvor afgørende den end kunde synes at være, ikke af fældende Betydning indenfor dansk Ret.

Jeg vil forbeholde mig at fuldføre mit Defensorat, naar min Klient har talt.

Retsform. (til Prof.)

Saafernt De ønsker at udtale Dem, Hr. Professor, kan De nu faa Lejlighed dertil.

Prof.

Jeg har ønsket at underbygge de Grunde, der fik mig til at se bort fra Loven.

Statsadv.

Hvorfor saa sent?

Prof.

Det er vist mig, der har Ordet.

Retsform. (viser med en Haandbevægelse mod Prof.)

Prof.

Jeg vil gaa lige til Sagen og vise Dem en Stamtavle (han ruller et stort Lærredskort op med en stor Stamtavle, smaa sorte Maaner er placeret ved hvert Navn, mange smaa Maaner i hele Rækker strømmer ud til Kanten af Kortet i mindre og mindre Maaner Gaa langt tilbage...se Slægtens Ældste....han er der (peger øverst paa Kortet) det er Hjul-Volle den Ældre, en Røgter og Tyv, der har stjaalet Vognhjul fra en Karetmager, deraf Tyvsnavnet, som hænger fast ved hans Afkom ind til fjerde Led. Hans Kone er Stump-Mari... Hun er der....en raa Kæmpevinde, der dør paa Spindehuset. Hun var vant til at konsumere fire Potter Brændevin daglig, da hun kun fik

en Pot, døde hun af Delirium.

Gaa tilbage til samme Tid....i en Fattiggaard sidder Klink-Hans....der er han (peger) en Tater og Slagsbroder, der slog sine egne Børn til Krøblinge. Hans Søn Klink-Per, der er han slægter ham paa, han slaas, og han er en Horkarl til sin Alderdom.

Han gifter sig med en Allemandsdeje....der er hun.... (peger) en Deje er en Kvinde, der skifter Mænd saa hurtigt som andre skifter Særk. Hun har to uægte Børn, Kirsten og Mariane. Kirsten er imbecil, der er hun, Mariane er køn, der er hun. Den Imbecile kommer ud at tjene som Herregaardsdeje. Mariane, den kønne, faar 16 Aar gammel et uægte Barn med sin Stedfar, Klink¹ Peer, Katrine.

Hjul-Volle den Ældre og Stump-Maries Søn er Hjul-Morten. Der er han. (peger)Ord kan ikke beskrive dette skumle Individ, en Tyv - en Røver, sigtet for Mord to Gange.....sin egen Bror og en Bissekræmmer hængt og plyndret i en Skov. - I Hjul-Morten og Mariane....indgifter de to Slægter sig med hinanden, Tyvens Slægt med Allemandsdejens. Og den nu syvaarige Katrine, Barnet af Mariane og Marianes Stedfar, Klink-Peer - flytter med...hun er ikke saa køn mere, Mariane, Skurv kryber paa hendes Ansigt. Snavs har gødet de urene Safter i hendes Blod. De falmer hurtigt, disse Dejer - Driftens Tjenerinder....og Hjul-Mortens Begær falder saa paa den nu 8-aarige Katrine. Luk øjnene i for hvad der sker....en lille nøgen Barnekrop blodig stribet efter Slag af et Reb, indtil den ingen Modstand gør mere.

Mariane med sine Sygdomme og Udslet og Hjul-Morten faar Afkom som Kaniner.....her er deres Række, defekte, syge, van-

føre...en ulidelig Masse Penge formøbler det Offentlige til Medicin, kostbare Bandager og Salver for at holde kunstigt Liv i dem, paa det at de ogsaa kan formere sig.

Det er tredie Generation, (peger) her, Katrine, Bar-net, Mariane fik med sin Stedfar Klink-Peer - krænket 8 Aar gammel af sin egen Stedfar - Hjul-Morten, faar med denne samme Stedfar.....i sit 18de Aar et uægte Barn, Hjul-Volle den Yngre.....det er 4de Generation der, jeg om lidt kommer til.

Lad mig standse ved denne Katrine. Ganske ung bliver hun gift med en ung Tyv...det er Slægtens Parringsinstinkt at søge Tyve, Dagdrivere, Skørlevnere, Voldsforøvere og Imbecile. Katrine sidder i Fattighuset...lad mig fastholde hende, for det er hendes Afkom, der kommer til at interessere os. Altid hænger hun bararmet ud af Vinduet, hun er køn endnu, lasket, doven til det abnorme, amoralsk. Hun staar i erotisk Forbindelse med hele sin Slægt, sin Stedbedstefar, Klink-Peer - som hun er Barn af, sin egen Stedfar, Hjul-Morten, indtil han dør, sine Halvbrødre eftersom de vokser op, med sin imbecile Moster Kirstens Mand, der er Stenhugger og Voldsforbryder - han er der - med sin egen Mand, Tyven, naar han har Ferie fra Tugthuset, og med Tilfældige der gaar forbi.

Tro ikke, dette er en fingeret Stamtavle, det er Livets!

Lad os saa se rigtig paa ham der (peger) Katrines uægtefødte Søn med sin Stedfar Hjul-Morten, 4de Generation af det sorte Stamtræ, lille Hjul-Volle, der 1 Aar gammel, køn som sin Bedstemor Mariane, stiger fra Undergrunden op i højere sociale

Lag, idet et barnløst Ægtepar adopterer ham. Døm dem ikke, deres Idealer er Samfundets....ogsaa Samfundet nærer den barnlige Tro: naar man tager Barnet fra Sumpen straks kan de faa et Menneske ud af det, de regner ikke med at Tyvens Sæd i Allemandspigens Skød er formet, supernegativt, før det blev født.

Adoptivsønnen, dér (peger), Hjul-Volle den Yngre, lad os kalde ham saadan, blev sin Stammes Traditioner tro, en Tyv, en Benægter, en Skørlevner, tankeløs for sine Ofre, æreløs og uansvarlig for sine Handlinger. Han faar ogsaa et uægte Barn, der er aandssvagt - det er der - og af det Offentlige er anbragt paa en Anstalt, hvor det vil forblive til sin Død.

Den ukendte Kvinde kom til mig, hun sagde mig sin Ulykkes Kilde, at det var....Hjul-Volle den Yngre kunde hun ikke vide, for han var tilsyneladende Søn af gode Forældre.

Jeg saa da for mig denne Ukrudtsstamme.

Og da stod jeg....som Gartneren over for et godt Urtebed, færdig til at tilsaas med gode og nyttige Urtefrø...og midt i dette Bed en gærende Ukrudtsspire, der vilde brede sig, kvælende al god Sæd.

Hvad gør en Gartner.

Han tager med fast Haand om Spiren og rykker den op med Rod.

Dømmer nogen ham for det.

Hvad gør en Gartner, naar han ser en Ukrudtsstamme dukke op i sin Have? Han kapper den, før den sætter Frø.

Det var det, vi skulde have gjort.

Kvinden kom til mig....det skreg af hende, at hun vilde have Ægtefælle og Hjem og Børn med den Mand, hun elskede....den

Mand, som for hende betød Fremtiden...jeg kendte ogsaa ham....da to vil kunne danne en Stamme, der vil vokse og gavne Livet i mangfoldige Led.

Men havde jeg ikke skaaret Snylteren af Kvindens Liv...
...saa havde denne gode Stamme været forspildt.

Der klages over vor Ungdom....bestandig....og hvor ligger Fejlen.

Hos os selv.

De Unges Respekt har vi sat over Styr....fordi i deres Øjne er vi Børn. Naar de spørger os: Ser den Verden vi lever i, ud, som skabt af Voksne...saa maa vi svare: Nej det gør den ikke.

Vil vi se Ungdommen agte og ære os og lytte til vore Raad, da maa vi udvise den Forstand og det Heltemod den agter.... og fører de Gerninger ud i Livet, som vækker dens Begejstring.

Hvem har Ungdommens Begejstring i vor Tid?....det har Boksere, Atlanterhavsflyvere, Nordpolsfarere! Fatter De ikke Hvorfor?

For de vover Pelsen! - Men vi! - Vi Livets Ledere.

Vi beklæder os med Ordner og hinandens Estime, men Ungdommen gir os Fanden. For vi vover intet.

En saa uhyre Alvor, Livets Renlighed, Menneskestammens Ære og Fremgang, har vi til nu ladet løbe som en Fabel for Børn.

Storken!

Jordens første og største Livsbetingelse, God Sæd, har vi smilet hen, formet i en Spøg.

Storken....(slaar i Bordet) Jeg vil ikke meer.

Er der Fornuft nok i Verden endnu, saa slaar den i Bordet for sine Ledere og siger det samme: Vi vil ikke meer. Vi

vil ikke kvæles i Skattejagt og Fattigdom for at Sød af Tyv og Allemandspige skal brede sig kvælende paa Livets Stamme. Vi vil ikke meer.

Vi vil, at Ukrudtsplanter, hvor de gror op, skal kappes før de sætter Frø.

Vi vil, at Forældre, naar de sender deres Sønner og Døtre, velopdragne, af god Arv ud i Livet, da finder de der en Partner, velopdragen, af god Arv....og sammen rejser de Folkestammen til en hidtil ukendt Renhed, Storhed.....

De har spurgt efter mit Motiv.

Mit Motiv var Samfundets Velfærd.

Jeg har gjort det, jeg har brudt Loven, mit eget Ord er Vidnesbyrd nok. Jeg forlanger den Dom, der tilkommer mig i Følge Loven. Det som er sket, er ikke et enkelt Tilfælde jeg har tænkt at slippe fra halvt i Dølgemaal "af Mangel paa Bevis". -

Naarsomhelst kan jeg blive stillet overfor det samme Tilfælde - Samfundet er oversvømmet af "hjulvollefarvede". Og jeg ved, jeg vil gøre det samme igen, sikker paa, at det er Livets og Samfundets Tarv.

Og det er ikke noget, som skal ske i Hemmelighed, som en stjaalen Ret - en Skam. Det skal ske aabent, med Lovens Ret.

Det er os med Prestige, os der har en Pels at vove, det er os, der skal gaa forrest.

Jeg forlanger min Dom efter Lovens Bogstav.

Bodil (uvilkaarligt og stærkt)

Nej! -

(stor Pause)

Alles Opmærksomhed vendes mod Bodil - der
fortsætter)

Bodil

Nej - det maa ikke ske -

Prof.

Frøken Kragh - denne Sag angaar ikke Dem & De har intet

Bodil

Jo - jo - den angaar mig - - ! (til Dommerne) for det
er mig, som er den skyldige.

Prof. (stærkt)

Ti stille!

Bodil

Nej, jeg vil ikke -

Kaare (stærkt)

Bodil - hvad er det du siger - -

Bodil

Ja Kaare - det er Sandheden - og jeg vil ikke tie med
den længere - jeg gav mit Ord paa at fortie den, det er rigtigt -
men da vidste jeg ikke, hvor langt det bar ud. Jeg kan ikke lade
saa stor en Skam gaa over mig. Jeg kan ikke krybe i Skjul med min
Lykke og se den vanæret, som gav mig den. Jeg ved, man vil spør-
ge - Statsadvokaten sagde det før - hvor bliver hun af Kvinden -
som fik ham ud i det - er hun saa fejsk - er hun saa jammerlig -
kan hun gaa frem - mellem andre Mennesker - med ren Samvittighed
og fornægte sig selv. - Nej! - Jeg vil ikke!

Fra det øjeblik, jeg indlod mig med Henning Holk - for
ham var det - var mit Liv dømt til Undergang. Det er ham, dér, paa
Stamtavlen - ! Jeg vilde ikke føde hans Barn - jeg vilde ikke -

Havde en anden Mand været Faderen, saa havde jeg vel viet mit Liv til mit Barn og glemt den eneste Mand, jeg elsker. Men jeg vilde ikke se Henning Holk, Træk for Træk, vokse for mine Øjne.....og jeg gik til Professor Thomsen, og det er rigtigt han sendte mig bort, først da jeg kom anden Gang og sagde, hvem Faderen var, da(ser paa Professoren) befriede han mig. (lægger Hovedet tilbage, hendes Øjenlaag sitrer, hendes Stemme bæver) Jeg kan ikke sige de Gange, jeg har angret, jeg ikke tog Døden straks - jeg vidste jeg ikke i Længden kunde skjule og lyve for den Mand, jeg elskede og jeg vidste - han kunde ikke tage det. Havde jeg bekendt for ham, før vi blev gift, vilde Tilliden mellem os være brudt - og havde jeg bekendt efter vi var gift - (ser paa Kaare) saa vilde Tilliden ogsaa være brudt.

Saa det er altsammen forbi. - Professor Thomsen har ofret sin Position, og jeg maa ofre min Lykke!

Statsadv. (ivrig)

Frøken Kragh. De tilstaar altsaa at have søgt Tiltalte for at bede ham afbryde et Svangerskab - Var det den 26' Juni?

Bodil

Ja.

Statsadv. (til Bodil)

Da De samme Dag anden Gang søgte Tiltalte, opfyldte han altsaa Deres Bøn?

Bodil

Ja.

Statsadv. (til Dommerne)

Efter det oplyste maa jeg begære Fængslingskendelse for Frøken Bodil Kragh, som meddelagtig i Fosterdrab. - Hermed

foreligger nærværende Sag altsaa fuldt oplyst, idet vi nu har det manglende Bevis. Jeg kræver paany Tiltalte idømt Lovens strengeste Straf.

Retsform.

Har Tiltalte noget at indvende.

Prof.

Intet! (pause)

Retsform.

Vil Forsvareren have Ordet?

Kaare (ryster paa Hovedet)

Retsform.

Forsvareren frafålder Ordet - vi gaar saa over til Votering (han gaar ud sammen med de to Dommere)

Anne Sofie (glider stille hen til sin Fader)

Far - søde Far! (hun lægger grædende sine Hænder i hans)

Bodil (staar alene - bleg og fortvivlet -
og ser ud for sig - Hun vakler)

Kaare (gaar langsomt henimod hende, byder
hende en Stol. Deres Øjne mødes - saa tager Kaare sit Blik og gaar
langsomt hen imod sin Pult. Bodil ser med fortvivlet Resignation
efter ham)

Dommerne (kommer ind - Dødsstilhed 9)

Retsform. (ringer med Klokken - alle rejser
sig)

Thi kendes for Ret!

Tiltalte Professor Eigil Thomsen maa under nærværende
Sag i Medfør af § 193 i Straffelov af 1866 anses for skyldig i

Fosterdrab og vil være at idømme 4 Aars Strafarbejde.

Retten er hævet.

Anne Sofie (hulker højt -)

Bodil (sidder stille og ser tomt ud i Rummet)

Prof. (staar rank og stærk)

T A P P E S

=====